

Euroopa Liidu Elanikkonnakaitse Mehhanism

Euroopa Liidu Elanikkonnakaitse Mehhanism (EU CPM¹) soodustab tugevdatud koostööd hädaolukorras korraldatavatel abimissioonidel. Mehhanismile pandi alus 2001. aastal ning koostöö hõlmab eelkõige Euroopa Liidu liikmes- ja kandidaatriike.

Eesmärgid:

- tagada parim inimeste, keskkonna ja vara kaitse suurõnnetuste korral nii Euroopa Liidu sees kui väljaspool (loodusõnnetused, inimtegevusest tingitud õnnetused, keskkonna õnnetused k.a. merereostus);
- optimeerida info ja ressursside jagamist abi osutamisel.

Põhikomponendid:

- kommunikatsiooni võrgustik (CECIS²), mis võimaldab liikmesriikide vahel kiirelt infot vahetada (peamiselt elanikkonnakaitse, tervisekaitse ja kiirgusõnnetuste valdkonnas);
- spetsiaalse programmi järgi koolituse saanud hindamis-, koordineerimis- ja tehnilised eksperdid;
- seire- ja teabekeskus (MIC³), mis saab ja vahendab liikmes- ja kandidaatriikide informatsiooni ning hõlbustab kõige sobilikumate abi vahendite väljavalimist;
- koolitusprogramm, mis koosneb kursustest, õppustest ja ekspertide vahetusest;
- osalevate riikide ressursside (sh ka elanikkonnakaitsemoodulite) andmebaas.

Mehhanismi on rakendatud mitmetes hädaolukordades, sh. metsatulekahjud ja üleujutused, maavärinad ning erinevad keskkonnaohuga suurõnnetused. Alates 2002. aastast on MIC-i kaasatud 170-sse hädaolukorda, abipalveid on MIC-ile saadetud 90-l korral ning Euroopa Komisjoni eksperte on välja saadetud üle 140-e korra.

Näiteid hädaolukordadest:

- Metsatulekahjud Lõuna-Euroopas;
- Üleujutused Euroopas ja mujal;
- Evakuatsioon Liibanonist (Küpros);
- Maavärinad (Alžeeria 2003, Iraan 2003, Pakistan 2005, Indoneesia 2006 & 2009, Haiti 2010);
- Orkaan "Katrina";
- erinevad keskkonnaohuga suurõnnetused.

2010.a septembrikuu seisuga on Eesti eksperdid CPM-i vahendusel osalenud üheksal missioonil:

1. 2006.a. juulis: EL kodanike evakuatsioon Liibanonist läbi Küprose (Jevgeni Jutkevitš)

¹ EU CPM: European Civil Protection Mechanism.

² Common Emergency Communication and Information System (eesti keeles: Ühtne hädaolukordade kommunikatsiooni ja teabesüsteem, EL).

³ MIC: Monitoring and Information Centre.

2006. a. oktoobris: OSCE juhitud keskkonna hindamise missioon tule poolt laastatud aladel Nagorny-Karabakhis ⁴ (Enn Eberg)
2008. a augustis: üleujutused Ukrainas (Enn Eberg);
2008. augustis: üleujutused Moldovas (Jevgeni Jutkevitš);
2010. a jaanuar: maavärin Haitil (Gert Teder);
2010. a juuni: üleujutused Poolas (Balt Flood Combat);
2010. a juuli: üleujutused Moldovas (Jevgeni Jutkevitš);
2010. a august: üleujutused Pakistanis (Gert Teder);
2010. a august-september: üleujutused Moldovas (Balt Flood Combat).

Rohkem infot:

http://ec.europa.eu/echo/civil_protection/civil/prote/mechanism.htm

http://ec.europa.eu/echo/civil_protection/civil/prote/cp01_en.htm

MIC Portal:

<http://mic->

[env.jrc.it/Home/tabid/61/ctl/Login/Default.aspx?returnurl=%2fDefault.aspx](http://mic-env.jrc.it/Home/tabid/61/ctl/Login/Default.aspx?returnurl=%2fDefault.aspx)

Balt Flood Combat

EU CPM-s 2010. a registreeritud Eesti, Läti ja Leedu üleujutustele reageeriv meeskond.

Koolituskava

Eesmärgiks on parandada ühiseid reageerimisvõimalusi ja koordineerimist abimissioonidel, tõsta ekspertide taset ning optimeerida ressursse.

Kasusaajad:

- liikmesriikide päästemeeskonnad;
- tehnilised eksperdid;
- hindamis- ja koordineerimiseksperdid;
- rahvuslike kontaktpunktide personal;
- Euroopa Liidu ametnikud.

Kursused:

1. Moodulite baaskursus (MBC⁵);
2. EU CPM sissejuhatuskursus (CMI⁶)– eksperdid, päästemeeskondade liikmed kontaktpunktide personal;
3. Operatiivjuhtimise kursus (OPM⁷)– päästemeeskondade juhid ja asejuhid;
4. Hindamissmissiooni kursus (AMC⁸) - hindamis- ja koordineerimiseksperdid;
5. Staabi juhtimise kursus (SMC⁹);

⁴ OSCE led Environmental Assessment Mission to Fire- Affected areas in Nagorny-Karabakh.

⁵ MBC: Modules Basic Course

⁶ CMI: Community Mechanism Induction Course

⁷ OPM: Operational Management Course

⁸ AMC: Assessment Mission Course

⁹ SMC: Staff Management Course

6. Kõrgema taseme koordineerimiskursus (HLC¹⁰) – abimissioonide koordinaatorid;
7. Meedia-ja julgeolekustrateegia kursus (MSC¹¹);
8. Rahvusvahelise koordineerimise kursus (ICC¹²);
9. Tehnikaekspertide kursus (TEC¹³).

Rohkem infot:

http://ec.europa.eu/echo/civil_protection/civil/prote/pdfdocs/Training%20brochure.pdf

Moodulid

EU CPM moodulid on isemajandavad ja koosnevad eelnevalt kindlaks määratud meeskondadest. Moodulite põhikriteeriumid on isemajandavus ja koostalitlusvõime¹⁴
EU CPM raames on 13 moodulit:

1. MUSAR¹⁵= keskmise raskusastmega otsingu-ja päästetööde moodul;
2. HUSAR¹⁶: kõrge raskusastmega otsingu-ja päästetööde moodul;
3. WP¹⁷: veepuhastusmoodul (puhta joogivee puudumise jms korral);
4. HCP¹⁸: suure võimsusega pumpamise moodul (üleujutused jms);
5. FFFH¹⁹: õhust tuletõrje (helikopterid);
6. FFFP²⁰: õhust tuletõrje (lennukid);
7. AMP²¹: med punkt;
8. AMPS²²: med punkt kirurgilise võimekusega;
9. FHOS²³: välihaigla;
10. MEVAC²⁴: õhust kannatanute evakueerimine;
11. ETS²⁵: ajutise peavarju pakkumine;
12. CBRND ET²⁶: keemia, bioloogia, radioloogia ja tuumalekete avastamine;
13. USARCBRN²⁷: otsingu-ja päästetööd CBRN tingimustes.

+ TAST²⁸: tehnilise jm toetuse meeskond (toetab ekspertide meeskondi).

Eesti on EU CPM raames deklareerinud AMPS ja MUSAR moodulid.

¹⁰ HLC: High Level Coordination Course

¹¹ MSC: Media and Security Strategy Course

¹² ICC: International Coordination Course

¹³ TEC: Technical Experts Course

¹⁴ Selfsufficiency and interoperability

¹⁵ MUSAR: Medion Search and Rescue

¹⁶ HUSAR: Heavy Search and Rescue

¹⁷ WP: Water purification

¹⁸ HCP: High Capacity Pumping

¹⁹ FFFH: Aerial forest fire fighting module using helicopters

²⁰ FFFP: Aerial forest fire fighting module using airplanes

²¹ AMP: Advanced Medical Post

²² AMPS: Advanced Medical Post with surgery

²³ FHOS: Field hospital

²⁴ MEVAC: Medical aerial evacuation of disaster victims

²⁵ ETS: Emergency temporary shelter

²⁶ CBRND ET: Chemical, biological, radiological, nuclear detection and sampling

²⁷ USAR CBRN: Search and Rescue in CBRN conditions

²⁸ TAST: Technical Assistance and Support Team

Moodustamisel on Balti riikide ühine pumpamise moodul BaltFloodCombat (BFC)..

Õppused:

EU CPM raames rahastatavad õppused aitavad meeskondadel ja moodulitel oma võimekusi testida ja arendada.

Eesti Päästemeeskond on osalenud järgmistel EL õppustel:

2004 – EU ESCEX Soomes

2005 – EU POLEX Poolas

2006 – EU DANEX Taanis

2009 – EU FLOODDEX Hollandis

2010. a sügisel osaleb Eesti AMPS moodul EU CPM moodulite õppusel Saksamaal/Hollandis.

2011. a kevadel osaleb Eesti MUSAR moodul EC CPM moodulite õppusel Saksamaal/Hollandis.

Eesti on 2011. a kevadel toimuva EL õppuse EU CREMEX korraldajamaa.

Rohkem infot:

<http://www.exchangeofexperts.eu/>

http://ec.europa.eu/echo/civil_protection/civil_prote/activities.htm

<http://www.baltfloodcombat.eu>

Autorid:

*Jevgeni Jutkevitš,
Välissuhete büroo juhataja
IHP kontaktisik Eestis*

*Eva-Liisa Ristsoo,
Kriisireguleerimise osakond*

Päästeamet
Sügis, 2010